

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА ЗООВЕТЕРИНАРНА АКАДЕМІЯ

ПРОБЛЕМИ ЗООІНЖЕНЕРІЇ ТА ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Збірник наукових праць
Випуск 16 (41), частина 2, том 2
Ветеринарні науки

Харків
2008

Осипчук Г.В.

Влияние органической формы селена на уровень иммуноглобулинов в организме свиней..... 99

Пархоменко Л.І., Ільїна О.В., Довганюк О.О.

Методи отримання гіперімунних сироваток та використання їх для індикації парвовірусу собак 103

Пашкова Л.П., Евглевский А.А.

Изучение лизогенных и биологических свойств свежевыделенных сальмонелл 107

ПАРАЗИТОЛОГІЯ І ПАРАЗИТОЦЕНОЛОГІЯ

Довгій Ю.Ю., Фещенко Д.В., Корячков В.А., Драгальчук А.І.

Ефективність антигельмінтиків та кокцидіостатиків нового покоління при інвазійних захворюваннях тварин..... 110

Корчан Л.М.

До епізоотології мюллеріозу кіз у полтавській області 114

Манжос О.Ф., Лавріненко І.В.

Порівняльна характеристика методів діагностики отодектозу м'ясоїдних 119

Пономаренко В.Я., Бабенко А.В., Пастухов О.О.

Вивчення ефективності генеричних препаратів пірантелу та альбендазолу при нематодозах собак в умовах м. Харкова..... 123

Пономаренко В.Я., Пономаренко А.М., Конєва О.О.

Каніквантель плюс при аскаридозах собак..... 137

Приходько Ю.О., Бирка В.І., Мазанний О.В., Шевченко Н.П.

До проблеми боротьби з парамфістомозом великої рогатої худоби в Україні 141

**ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНА ЕКСПЕРТИЗА, СТАНДАРТИЗАЦІЯ,
ГІГІЄНА І БЕЗПЕКА ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА**

Дегтярьов М.О., Тарвідс Ю.В.

Якісні показники, біологічна безпека і цінність „сепарованого” м'яса птиці при застосуванні його в ковбасних виробках 148

ДО ЕПІЗООТОЛОГІЇ МЮЛЛЕРІОЗУ КІЗ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Корчан Л.М., лікар ветеринарної медицини, здобувач⁴
Полтавська державна аграрна академія, Полтава

Анотація. Вивчено розповсюдження та сезонну і вікову динаміку мюллеріозу у індивідуальних господарствах деяких районів м. Полтави та Полтавської області.

Ключові слова: мюллеріоз, кози.

Актуальність проблеми. В умовах перебудови технології тваринництва виникає різке збільшення, а в окремих областях – повне зосередження тварин в індивідуальних невеликих за поголів'ям колективних господарствах, що призводить до змін епізоотичної ситуації з інвазійних хвороб. Проблема мюллеріозу дрібної рогатої худоби, і, зокрема, тривалий час залишалась поза полем зору паразитологів. Та, інформація, що стосується даної інвазії, висвітлює переважно проблеми вівчарства.

Мюллеріоз – досить поширене гельмінтозне захворювання дрібної рогатої худоби, що спричиняють нематоди *Müellerius capillaris* із родини Protostrongylidae, які паразитують у цистах на легеневій плеврі, в альвеолах, альвеолярних ходах і найдрібніших розгалуженнях бронхів, та призводять до значних економічних втрат у тваринництві із-за хронічних бронхопневмоній, зниження продуктивності і, не рідко, загибелі тварин.

Мюллері є біогельмінтами, розвиваються за участю проміжних хазяїв – наземних молюсків родів: *Helicella*, *Chondrula*, *Succinea*, *Limax*, *Zebrina* та ін.

Легеневі гельмінтози, і, зокрема, мюллеріоз, реєструються у багатьох країнах світу [3, 4, 5, 6, 8]. На Україні неблагополучні, що до мюллеріозу, території Полісся, Лісостепу, Карпат і Криму [2, 9, 10, 11].

Що стосується питання поширення мюллеріозу в кіз у Центральній зоні України, зокрема, в Полтавській області, то воно практично не вивчено.

Завдання дослідження. Вивчення розповсюдження і сезонної та вікової динаміки мюллеріозу кіз у індивідуальних господарствах деяких районів м. Полтави та Полтавської області.

Матеріали і методи дослідження. Дослідження, що складають основу даної роботи, проведені в 2006–2008рр. Вивчаючи епізоотичну ситуацію, було досліджено розробленим нами кількісним гельмінтоларвоскопічним способом [7] проби фекалій від 236 кіз 1-8 річного віку і молодняку кіз поточного року народження. Паралельно проби фекалій від указанного поголів'я кіз досліджували методом послідовних промивань флотаційним методом Котельникова-Хренова для виявлення змішаної інвазії [1].

Для вивчення сезонної і вікової динаміки мюллеріозу у кіз нами було згруповано досліджено чотири вікові групи по 10 кіз у кожній (перша група 9–12 місяців, друга – 1,5–3 роки, третя – 4–6 років та четверта 6,5–8 років).

Результати досліджень. Результати дослідження показали (табл. 1), що середня екстенсивність мюллеріозної інвазії складала 94,9%, інтенсивність інвазії від 20–до 274 личинок з 5 г фекалій. Найбільш вражене поголів'я кіз мюллеріозом у Жовтневому Київському районах м. Полтави.

⁴ Науковий керівник - Ю.О. Приходько, доктор ветеринарних наук, професор

Таблиця 1. – Розповсюдження мюллеріозу у кіз в індивідуальних господарствах деяких районів Полтавської області

Райони ж. Полтави Полтавської області	Досліджено			
	Всього, гол.	Виявлено хворих, гол.	Екстенсивність інвазії, %	Інтенсивність інвазії, личинок у 5 г фекал.
Жвѣтневий р-н ж. Полтави	166	158	95,2	64 – 2740
Кіівський р-н ж. Полтави	16	16	100	60 – 2536
Гадяцький	8	7	87,5	654 – 1231
Кобиляцький	6	6	100	56 – 1553
Кременчуцький	7	7	100	541 – 728
Миргородський	10	9	90	35 – 1564
Новосанжарський	7	6	85,7	20 – 1600
Оржицький	16	15	93,8	74 – 1025
Всього	236	224	94,9	20 – 2740

На ряду із мюллеріозною інвазією у кіз спостерігались і протостронгіліди, екстенсивність інвазії яких складала 14 %, інтенсивність інвазії – 5–600 личинок з 5 г фекалій.

Гельмінтоовоскопічними дослідженнями встановили також 100%-ву враженість їх личинками стронгілятами (видову диференціацію не проводили) при інтенсивності інвазії від 2 до 63 яєць у краплі флотаційного розчину (3 г фекалій). Знаходили також яйця стронгіліди, екстенсивність інвазії якої складала 4%, а інтенсивність інвазії – 1–4 яєць у краплі флотаційного розчину.

Вивчаючи сезонну і вікову динаміку нами було встановлено (табл. 2), що показники екстенсивності (EI) та інтенсивності інвазії (II) значно коливаються залежно від віку тварин. Так, EI у молодняку 9–12 місячного віку вона складала 80%, у 1,5–3 річних тварин – 33%, у 4–6 річних і 6,5–8 річного віку – 100%, тобто найнижча вона була у тварин наймолодшої вікової групи.

Подібні зміни спостерігались і по інтенсивності інвазії у кіз із віком. Так, в групі 9–12 місяців вона не перевищувала 180 личинок з 5 г фекалій, у 4–6 річних і 6,5–8 річного віку вона досягала відповідно 2577 і 2726 личинок у 5 г фекалій.

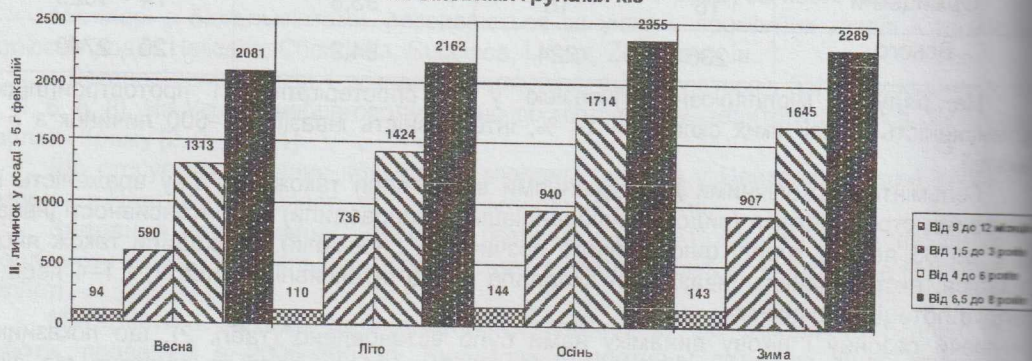
Таблиця 2. – Сезонна та вікова динаміки мюллеріозу кіз у різних вікових групах

Вік тварин	Показники ураженості тварин	Період дослідження				
		весна	літо	осінь	зима	середнє
0–12 місяців	EI, %	80	80	80	80	80
	II, личинок з 5 г фекалій	37–140	68–151	97–180	86–178	122,8

2	1,5–3 роки	EI, %	90	90	90	90	90
		II, личинок з 5 г фекалій	87–1236	105–1389	178–1504	148–1527	793,3
3	4–6 років	EI, %	100	100	100	100	100
		II, личинок з 5 г фекалій	567–1937	743–2003	1037–2577	969–2443	1524,3
4	6,5–8 років	EI, %	100	100	100	100	100
		II, личинок з 5 г фекалій	1326–2478	1443–2569	1536–2726	1501–2630	2221,5

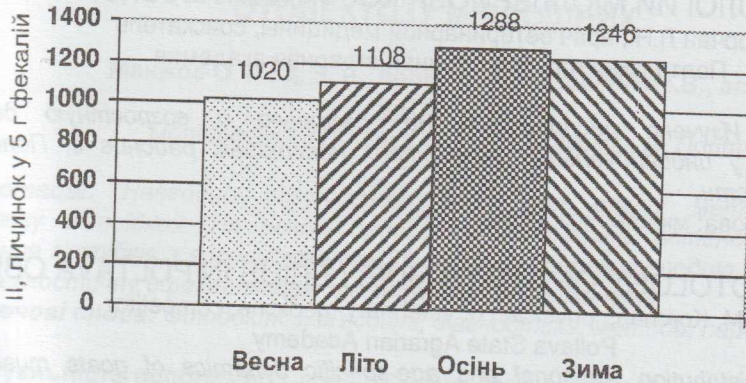
EI – екстенсивність інвазії; II – інтенсивність інвазії

1. Показники сезонної динаміки інтенсивності інвазії (II) за віковими групами кіз

Мюллеріоз кіз має також виражену і сезонну динаміку (рис. 2). Пік інтенсивності інвазії спостерігається в осінній період (середня II–1288 личинок у 5 г фекалій), дещо нижчий її показник взимку (II–1246 личинок у 5 г фекалій) і знижується на весні (II–1020 личинок у 5 г фекалій). Екстенсивність інвазії протягом року не змінюється і залишається на рівні 80–100%.

2. Сезонна динаміка інтенсивності інвазії (II)

Висновки. 1. Встановлено широке розповсюдження мюллеріозу кіз у приватних господарствах Полтавської області. Середня екстенсивність мюллеріозної інвазії (EI) складає 94,9%, інтенсивність інвазії (II) – 20–2740 личинок в осаді у 5 г фекалій. Найнижча EI та II спостерігається у приватних господарствах Новосанжарського і Миргородського районів Полтавської області, відповідно 85,7% і 90% та 20–1600 і 35–1564 личинок у 5 г фекалій. Ураженість кіз мюллеріозом у приватних господарствах Жовтневого та Київського районів м. Полтави, досягає відповідно 95,2% і 100% та інтенсивність інвазії – 99–2740 і 60–2536 личинок у 5 г фекалій.

2. Мюллеріоз має виражену сезонну та вікову динаміку. Пік інтенсивності інвазії спостерігається в осінній період (II – 97–2726 личинок у 5 г фекалій), найнижча інтенсивність інвазії – 37–2478 личинок у 5 г фекалій припадає на весняний період. Екстенсивність інвазії протягом року не змінюється і залишається на рівні 80–100%. У віковому аспекті найвища ураженість мюллеріями спостерігається у кіз 6,5–8 річного віку (EI – 100% і II – 1326–2726 личинок у 5 г фекалій).

Література

1. Галат В.Ф., Березовський А.В., Прус М.П., Сорока Н.М. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин. Практикум: Навч. посібник. – К.: Вища освіта, 2004. – 238 с.
2. Дажно Г.П. Мюллеріоз овець у зоні лісостепу і полісся України: Автореф. дис. канд. вет. наук. – Харків, 1997. – 24 с.
3. Костенков В.П. Лёгочные гельминтозы овец и коз Центральной Зоны России // Ветеринария. – 2002. – № 10. – С. 29–31.
4. Костенков В.П. Распространение, экология легочных паразитов жвачных // Материалы междунар. науч. – практ. конф. – Минск.: БелНИИ, 2000.
5. Костенков В.П. Эпизоотический процесс при мюллерииозе животных в центральной части России // Ветеринария – 2003. – № 3. – С. 33–37.
6. Костенков В.П. Эпизоотическая ситуация по легочным гельминтозам жвачных в западной части РФ // Материалы докл. науч. конф. ВИНИС. – М., 1999.
7. Патент України № 25476 від 10 серпня 2007 року на спосіб кількісного гельмінтоларвоскопічного дослідження.
8. Петров Ю.Ф., Мамедов М.С. Патогенез и лечение при мюллерииозе // Ветеринария. – 1988. – № 1. – С.40–43.
9. Трещ В.Н. Эколого-фаунистическая характеристика половозрелых стронгилят домашних жвачных Украины. – К.: Наук. думка, 1986. – 216 с.
10. Трещ В.Н. Эпизоотология гельминтозов овец в степной зоне УССР в период применения некоторых антигельминтиков. Возбудители и переносчики паразитов и меры борьбы с ними. – Ташкент, 1988. – 195 с.

11. Халла Д. Ю., Кузнєцов Ю.А., Волколупова В.А. Профилактика болезней органов дыхания. Овцеводство. – 1992. – № 2. – С. 32–33.

ДО ЕПІЗООТОЛОГІЇ МЮЛЛЕРІОЗА КОЗ У ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Корчан Л.Н., врач ветеринарной медицины, соискатель
Полтавская государственная аграрная академия

Аннотация. Изучено распространение, сезонную и возрастную динамику мюллерииозу коз у индивидуальных хозяйствах некоторых районов г. Полтавы и Полтавской области.

Ключевые слова: мюллерииоз, козы.

UP TO EPIZOOTOLOGY OF GOATS MUELLERIUS IN POLTAVA OBLAST

L.M. Korchan., physician of veterinary medicine, competitor
Poltava State Agrarian Academy

Summary. Distribution, seasonal and age-specific dynamics of goats muellerius in individual farms of Poltava and oblast were studied.

Стаття надійшла до редакції – 11.03.2008 р.
Рецензент – доцент Євстаф'єва В.О.

Міжнародна наукова конференція «Актуальні проблеми ветеринарної медицини», присвячена 100-річчю з дня народження доктора ветеринарних наук, професора С.І. Смирнова. Засідання секції «Заразна патологія тварин» (2007р.). Секція заразної патології.